

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *S. P.*

Cím: *"A fejlődő Budapest"*

Forrás: *Magyarország*

Bp.

(Hely)

1939 XII. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(C)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1939"

Személy

A FEJLŐDŐ BUDAPEST

Jól esett olvasni európai ágyú-dörgés és a rádió hírbírei között, hogy a fölzaklatott világ ellenére Budapest fejlődik és szépül, lakossága csaknem ugyanolyan gyorsan nő, mint a múlt század második felében s most is százezerrel szökött fel néhány év alatt: egymillió és néhány ezerről egymillió százezer és néhány ezerre. S ez a szám tulajdonképpen nem is annak a teljes ember-agglomerációnak a tükré, amely a budai Vár körül sűrűsödik a Duna két partján, csupán annak a közigazgatási egységnek, amit »Nagy-Budapestnek« nevezünk. Ha a külföldi példákat követnénk, s ugyanolyan »Legnagyobb Budapestet« állítanánk fel, mint tette Berlin, New-York, Bécs vagy Prága, beszámítanánk a fővárossal összenőtt és a fővárossal együtt élő perifériát, Újpestet, Kispestet s a többi különjogú elővárost, a pestbudai agglomeráció lakossága elérné az egymillió hatszázezret. Nem is volna túlzás, hiszen Berlin aránylag nagyobb rádiusszal tudta kihozni a négymillió lakost, Bécs a kétmilliót, Prága pedig messzi falvakat is magához láncolt, hogy

elérje a kilencszázezret. Párizs város lakossága ma például kétmillió kilencszázezer, a párizsi agglomerációé ötmillió. Rajtuk múlik, melyik számot fogadjuk el Párizs igazi nagyságának: a németek a kisebbet szokták, a franciák a nagyobbat.

*

Budapest tehát nagy város, s ami a legfontosabb: fejlődő város. Az első pillanatban a savanyúvéleményű ember megkockáztathatná a véleményt: túlnagy város a kis országhoz. Nem egészen így van. Figyelembe kell venni, hogy az ország is nő, s lakóinak száma a legújabb számítások szerint közeljár a tizenegymillióhoz. Budapest tehát az ország népének tizenegy százalékát köti le, ami elfogadható arány, különösen, ha meggondoljuk, hogy Szeged és Debrecen mellett az országnak nincs több nagy városa, s a két alföldi metropolis városi jellege is más, mint a nyugati nagyvárosoké, tekintve, hogy lakosságának jelentős része agrárjellegű. Nyugaton és Amerikában a nagyvá-

ros és a vidék aránya sokkal kedvezőtlenebb a vidék szempontjából: a népességnek húsz, sőt harminc százaléka él nagyvárosokban, ipari gócekban. A különbség csak az, hogy nálunk *egyetlen gócba* tömörül az ország ereje, másutt több, két-, három-, öt-hét-százezres városközpontba. Ha szellemi vagy anyagi érdekekre gondolunk, akkor alkalmasabbnak látszik, hogy az aránylag kis nemzet egyetlen nagy helyet ápol, csinósít, emel, s tesz valóban világviszonylatban is elsőrendű metropolissá, s nem bontja sok részre városépítő képességeit. Így talán egyetlen várossal sem érné el a legmagasabb színvonalat.

Mindazonáltal helytelen volna, ha egyedül Pest állna a gondoskodás előterében és büszkéségből vagy rekordvágyból kizárólag a főváros jelentené számunkra az urbanitást, hatalmas, ígéző »elektro-

dinamo-mágikus várossá« hevítve a »Duna gyönyörű királynőjét«, s a vidék túlzottan messzi távolságba kerülne a túlméretezettnek látszó központtól. Szerencsére ilyen veszély egyelőre nincsen, — 1910-ben talán nagyobb volt. Az autó és a rádió korában, az aránylag jól elosztott országban, ahol a főváros központi helyet foglal el, csaknem mint a körnek a közepe,

a vidék elzarkozása és elsüllyedése amúgy is elképzelhetetlen. De eljöhét az idő, amikor gátat kell emelni a főváros túlzott fejlődése elé, s megakadályozni, hogy a vidéki erőt mind magába szívja, elnyelje s ki tudja miféle veszélyes sorsra kárhoztassa. Budapest fejlődése csak akkor lesz egészséges, ha párhuzamosan halad a vidéki centrumok fejlődésével. Aki látta a debreceni Nagyerdőt, a szegedi egyetemet és környékét, a Balatont, a Mátrát, érzi, hogy intézményes kísérlet történik a vidéki fejlődés érdekében, habár az eredmény nem mindenütt kielégítő. A magyar vidéki város — néhány kivételtől eltekintve — nem fejlődik olyan természetes magátólértetéddel, mint Budapest. Nem fejlődik magától, no szogatni kell. Ez baj, épúgy, mint baj a falu megállása is.

*

Aki szereti a fejlődést, örül az egészséges, ütemes változásnak. Ha most Budapest gyorsított előrohanására gondolunk, örömmel állapítjuk meg, hogy a gyarapodás nemcsak a régi keretek és formák zsúfolását jelenti, nem úgy, mint tegyük föl a háború utáni években, amikor a szerencsétlen helyzet következtében özönlött a nép Budapestre, anélkül, hogy a város épült, a tér bővült, az ízlés

változott volna. Ma Budapest fejlődése szerves. A város változik, szépül és érdekesebb lesz. Új utcák jelennek meg, új terek, új partok, gondoljunk a Károly körút változásaira, a Vérmező környékének kiépülésére, az új hidakra, a központok eltolódására. A központ a körutaktól a Duna partja felé tolódott, reméljük, nemcsak a mondén központ, hanem a lelkiesség központi magatartása is. A »nyugat felé húzás«, amiről Párizsban, Berlinben, Londonban, New Yorkban annyit szoktak beszélni, mert csodálatosképpen és megmagyarázhatatlanul abban áll, hogy a városok központja egyre határozottabban nyugat felé vándorol, — Párizsban az Operától az Etoileig, Berlinben az Alexanderplatz felől a Gedechnisskircheig, Londonban a West-end felé — nálunk is megvan: a Stefánia út, a körút szerepét régen felvette a Belváros és Buda.

S a csinosodás, a változás az új palotákon is meglátszik. Ezekben a napokban fejezték be két új pesti ház építését: a Pénzintézeti Központot a Szabadság téren és az új telefonközpontot a Dob utcában. Bármit mondanak a zsörtölődők: akik szeretik Budapestet és örülnek fejlődésének, boldogan néznek e két új, hatalmas, modern palotára, mert a kor palotái és Budapest életének modern lüktetését jelzik.